

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ludmily Valentové a soudců JUDr. Václava Novotného a JUDr. Lenky Matyášové v právní věci žalobce: **P. A.**, zast. Mgr. Faridem Alizeyem, advokátem se sídlem v Ostravě, Masná 8, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra**, Nad Štolou 3, Praha 7, o udělení azylu, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 6. 10. 2004, č. j. 24 Az 655/2003 – 44,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žalovanému **s e n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Zástupci stěžovatele Mgr. Faridu Alizeyemu, advokátovi se sídlem v Ostravě, Masná 8, **s e p ř i z n á v á** odměna v celkové výši 1279,30 Kč, která mu bude vyplacena do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku z účtu Nejvyššího správního soudu.

O d ů v o d n ě n í :

Rozsudkem ze dne 6. 10. 2004, č. j. 24 Az 655/2003 - 44, zamítl Krajský soud v Ostravě žalobu žalobce proti rozhodnutí žalovaného Ministerstva vnitra ČR ze dne 3. 4. 2002, č. j. OAM-1665/VL-11-17-2002. Tímto rozhodnutím žalovaného nebyl stěžovateli udělen v České republice azyl z důvodu nesplnění podmínek uvedených v § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“) a současně bylo vysloveno, že se na něj nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 téhož zákona.

Proti výše uvedenému rozsudku krajského soudu podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) včas kasační stížnost.

Stěžovatel v kasační stížnosti uplatňuje důvody obsažené v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), b), d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“).

Stěžovatel v kasační stížnosti krajskému soudu vytýká, že se v řízení a následném rozhodnutí řádně nevypořádal se všemi skutečnostmi, které jsou součástí spisu, a které vyšly najevo v rámci řízení před soudem, tedy soud nesprávně posoudil právní otázky související s udělením azylu a nevypořádal se s žalobou proti rozhodnutí žalovaného. Správní orgán nevezal v úvahu při svém rozhodování ustanovení § 32 odst. 2 zákona č. 71/1967 Sb. správního řádu (dále jen „správní řád“) a nezjistil skutečný stav věci a neopatřil si potřebné podklady pro své rozhodnutí. Správní orgán porušil ustanovení § 3 odst. 4 správního řádu. Pokud krajský soud v Ostravě má za to, že k námitkám vzneseným právním zástupcem u jednání týkající se procesního předpisu, nebude přihlížet, neboť byly dle soudu podány až po zákonné lhůtě, pak dle názoru stěžovatele tvrzení soudu nemá oporu v zákoně, když tyto námitky lze vyvodit i z díkce podaného opravného prostředku.

Stěžovatel dále namítá, že rozhodnutí žalovaného postrádá i formální náležitosti, neboť z něj není zřejmé, které skutečnosti byly podkladem pro rozhodnutí, jakými úvahami byl správní orgán veden při rozhodování. Správní orgán sice ve svém původním rozhodnutí ze dne 15. 10. 2001, č. j. OAM-833/VL-07-LE07-2000 konstatuje některé materiály, tedy zprávy MZV USA a ČTK, týkající se porušování lidských práv v mé zemi, ale při faktickém rozhodování tyto skutečnosti nebral v úvahu, když stěžovateli hrozilo uvěznění z důvodu účasti jeho dětí na protivládní manifestaci.

Jak správní orgán tak soud se omezily na přezkoumávání důvodu vylučujících udělení azylu dle ustanovení § 12 zákona o azylu a pouze nepodloženě konstatovaly, že v zemi původu mi žádné pronásledování nehrozí.

V této souvislosti zdůraznil, že ani správní orgán, ani soud se dostatečně nevypořádaly s pojmem „nedůvodně“, neboť bez jasné definice nemohly s jistotou dospět k závěru, že ve skutečnosti byl pronásledován státními orgány za účast svých dvou nezletilých dětí na demonstraci za zachování rumunských dějin.

Soudu rovněž stěžovatel vytýká, že se řádným způsobem nevypořádal s důvody, které stěžovatel uváděl ve vztahu k ustanovení § 2 odst. 1 písm. a), když nezkoumal, zda Moldavsko je státem, který splňuje podmínky pro cit. definice bezpečné země původu. Soud se zcela opomněl vypořádat s definicí pronásledování, tak jak je upravena v ustanovení § 2 odst. 6 zákona o azylu a proto je jeho rozhodnutí nepřezkoumatelným. Stěžovatel v závěru kasační stížnosti odkazuje na spisový materiál a navrhuje, aby Nejvyšší správní soud rozsudek krajského soudu zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení a současně žádá o přiznání odkladného účinku podané kasační stížnosti.

Ministerstvo vnitra České republiky ve vyjádření ke kasační stížnosti ze dne 7. 2. 2005 popírá oprávněnost podané kasační stížnosti a domnívá se, že jak rozhodnutí o azylu tak rozsudek soudu byly vydány v souladu s právními předpisy. Žalovaný shledává kasační stížnost včetně žádosti o přiznání odkladného účinku nedůvodnými a navrhuje kasační stížnost zamítnout a odkladný účinek kasační stížnosti nepřiznat.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v rozsahu důvodů uplatněných kasační stížností, vyšel přitom z právního stavu platného v době vydání napadeného rozhodnutí (§ 75 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.) a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Nejvyšší správní soud nejprve vážil nezbytnost rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek kasační stížnosti. Dospěl k závěru, že o ní není třeba rozhodovat tam, kde je o kasační stížnosti rozhodováno přednostně a kde je žadatelka chráněna před důsledky rozsudku krajského soudu režimem pobytu za účelem strpění podle § 78b odst. 1, 2 zákona o azylu (cizinec má nárok na udělení víza za účelem strpění pobytu, mj. pokud žádost doloží dokladem o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku - takové vízum opravňuje cizince k pobytu na území po dobu platnosti víza, která je 365 dnů; na žádost cizince odbor cizinecké a pohraniční policie platnost víza prodlouží, a to i opakovaně) – ze zákona platnost uvedeného víza zaniká právní mocí rozhodnutí o kasační stížnosti. Pozitivní rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek by tedy nemělo z hlediska ochrany stěžovatele žádný význam, negativní by před rozhodnutím o kasační stížnosti bránilo řádnému soudnímu řízení. Při rozhodnutí o kasační stížnosti pak je rozhodnutí o odkladném účinku nadbytečné, neboť obecně může přiznání odkladného účinku kasační stížnosti přinést ochranu jen do doby rozhodnutí o této stížnosti.

Z předloženého spisového materiálu Nejvyšší správní soud zjistil, že dne 19. 3. 2002 podal stěžovatel žádost o udělení azylu, v níž uvedl, že je moldavské národnosti, nebyl v Moldavsku členem politické strany a není trestně stíhán. Dne 22. 3. 2002 byl se stěžovatelem za účelem spolehlivého zjištění skutečného stavu věci sepsán protokol o pohovoru k žádosti o udělení azylu. Stěžovatel do protokolu upřesnil, že důvodem jeho žádosti o azyl byly ekonomické potíže ve vlasti a obavy z možných problémů v souvislosti s účastí jeho nezletilých dětí na demonstraci. Uvedl, že tato demonstrace se konala dne 9. 1. 2002 v K. a byla státem povolena. Po této události chodili zaměstnanci soudu po škole a vyptávali se žáků na organizátora demonstrace. Také stěžovatel se musel dostavit k soudu a zodpovědět otázku, proč posílal děti na demonstraci. Stěžovatel potvrdil, že jiných problémů neměl, pouze se obával možných problémů, které by mohly vzniknout.

Žalovaný na základě provedeného správního řízení vydal dne 3. 4. 2002 rozhodnutí, kterým nebyl stěžovateli udělen v České republice azyl z důvodu nesplnění podmínek uvedených v § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona o azylu a současně bylo vysloveno, že se na něj nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 téhož zákona. V odůvodnění rozhodnutí žalovaný konstatoval, že v průběhu správního řízení bylo objasněno, že důvodem žádosti o azyl byly obavy z možného postihu za účast dětí na demonstraci a ekonomické problémy. Žalovaný konstatoval, že stěžovatel nespĺňuje podmínky pro udělení azylu dle § 12 zákona o azylu a proto mu azyl neudělil. Naplnění podmínek pro udělení azylu dle ustanovení § 13 a § 14 taktéž neshledal.

Předmětné rozhodnutí napadl stěžovatel žalobou. Krajský soud žalobu zamítl kasační stížností napadeným rozsudkem.

Proti rozsudku soudu podal stěžovatel včas kasační stížnost.

Stěžovatel namítá jednak nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předchozím řízení [§ 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.], dále vadu řízení

spočívající v porušení zákona v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu měl soud rozhodnutí zrušit [§ 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s.] a nepřezkoumatelnost spočívající v jiné vadě řízení před soudem [§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.].

K tvrzené nezákonnosti podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. konstatuje Nejvyšší správní soud, že tato spočívá buď v tom, že na správně zjištěný skutkový stav je aplikována nesprávná právní věta, popř. je sice aplikována správná právní věta, ale tato je nesprávně vyložena. Vztah mezi skutkovým zjištěním a právním posouzením lze charakterizovat tak, že jde o aplikaci právní normy na konkrétní případ nebo situaci.

Dle ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit.

Podle ust. § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nepřezkoumatelnosti spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, popřípadě jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.

Poskytnutí azylu je zcela specifickým důvodem pobytu cizinců na území České republiky a nelze je zaměňovat s jinými legálními formami pobytu cizinců na území ČR, tak jak jsou upraveny např. v zákoně č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR. Azyl je výjimečný institut konstruovaný za účelem poskytnutí ochrany tomu, kdo z důvodů v zákoně stanovených pocítuje oprávněnou obavu z pronásledování ve státě, jehož je občanem. Azyl jako právní institut není (a nikdy nebyl) univerzálním nástrojem pro poskytnutí ochrany před bezprávním, postihujícím jednotlivce nebo celé skupiny obyvatel (srov. IV. ÚS 12/04). Důvody pro poskytnutí azylu jsou zákonem vymezeny poměrně úzce a nepokrývají celou škálu porušení lidských práv a svobod, která jsou jak v mezinárodním, tak ve vnitrostátním kontextu uznávána. Institut azylu je aplikovatelný v omezeném rozsahu, a to pouze pro pronásledování ze zákonem uznaných důvodů, kdy je tímto institutem chráněna toliko nejvlastnější existence lidské bytosti a práva a svobody s ní spojené, třebaže i další případy vážného porušování ostatních lidských práv jsou natolik závažné, že by na ně taktéž bylo možno nahlížet jako na pronásledování.

Podle ust. § 12 zákona o azylu se azyl cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení azylu zjištěno, že cizinec a) je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod nebo b) má odůvodněný strach z pronásledování z důvodů rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě, že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.

Jak vyplývá z předloženého spisového materiálu, nebylo v průběhu správního řízení zjištěno, že by stěžovatel byl pronásledován z důvodů výše uvedených. Stěžovatel, jak sám uvedl, opustil vlast z důvodu obavy před postihem za to, že jeho nezletilé děti se účastnily demonstrace. Žalovaný ve svém rozhodnutí konstatoval, že demonstrace za zachování rumunských dějin, jíž se nezletilé děti stěžovatele zúčastnily, byla v Moldavsku povolenou

akcí. Mimo výslechu stěžovatele u soudu, kde byl pracovníky soudu dotazován na důvod účasti jeho dětí na demonstraci, neměl on ani jeho děti jiných potíží. K obavám stěžovatele z možných následků žalovaný uvedl, že stěžovatel neuvedl konkrétní obavu, kterou by bylo možné považovat za odůvodněný strach z pronásledování ve smyslu ustanovení § 12 zákona o azylu. Žalovaný dále zdůraznil, že Zpráva MZV USA o dodržování lidských práv a svobod za rok 2001 hovoří o tom, že Ústava zajišťuje pokojného shromažďování a úřady toto právo respektují. Krajský soud se s hodnocením žalovaného ztotožnil. V odůvodnění rozsudku k tomuto uvedl, že skutečnost, že byl stěžovatel vyslýchán v souvislosti s povolenou demonstrací, nelze považovat za pronásledování ve smyslu zákona o azylu. U stěžovatele není ani předpoklad, že by pro výše uvedené důvody mohl mít odůvodněný strach z pronásledování. Jak vyplynulo z výpovědi stěžovatele i z informací v zemi původu, demonstrace byla povolána navíc moldavská vláda v otázce rumunštiny ustoupila demonstrantům a odložila zavedení povinné výuky ruštiny do základních škol a nahrazení povinných předmětů historie rumunského lidu dějinami Moldavska. Tvzení, že stěžovatel byl pronásledován pracovníky prokuratury za účast na demonstraci, zhodnotil soud jako účelově uvedené. S těmito závěry se Nejvyšší správní soud ztotožňuje.

Stěžovatel dále namítá, že krajský soud nepřihlédl k námitkám učiněným v průběhu jednání.

Z předloženého spisového materiálu je zřejmé, že stěžovatel uplatnil v žalobě podané dne 9. 4. 2002 pouze jednu konkrétní námitku, a to, že byl pronásledován pracovníky prokuratury, jeho děti byly zavražďovány za účast na demonstraci. Bojí se o manželku a děti, kteří zůstali v Moldavsku. V průběhu soudního jednání dne 6. 10. 2004 pak zástupce stěžovatele žalobní důvody doplnil, a namítal, že žalovaný porušil ustanovení § 3 odst. 3, 4, § 32 a § 47 odst. 5 zákona o azylu a dále, že neměl dostatečný prostor k zformulování důvodů pro udělení azylu, neboť pohovor s ním byl prováděn za dva dny po podání žádosti o azyl. Soud v odůvodnění rozsudku konstatoval, že k námitkám týkajícím se porušení procesních předpisů nepřihlédl, neboť byly uplatněny až po uplynutí zákonné lhůty.

Podle ust. § 75 s. ř. s. soud při přezkoumání rozhodnutí vychází ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu a přezkoumává v mezích žalobních bodů napadené výroky rozhodnutí.

Dle ustanovení § 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s. musí žaloba kromě obecných náležitostí podání obsahovat žalobní body, z nichž musí být patrné, z jakých skutkových a právních důvodů považuje žalobce napadené výroky rozhodnutí za nezákonné nebo nicotné.

Dle ustanovení § 71 odst. 2 věty druhé s. ř. s. lze rozšířit žalobu na dosud nenapadené výroky rozhodnutí nebo ji rozšířit o další žalobní body jen ve lhůtě pro podání žaloby.

Dle ustanovení § 32 odst. 1 zákona o azylu lze žalobu proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu podat ve lhůtě 15 dnů ode dne doručení rozhodnutí.

Pokud stěžovatel v žalobě namítal, že byl pronásledován pracovníky prokuratury, jeho děti byly zavražďovány za účast na demonstraci a že se bojí o manželku a děti, kteří zůstali v Moldavsku, vymezil tím rozsah soudního přezkumu. Stěžovatel v žalobě porušení procesních povinností žalovaného nenamítal. Žalobní důvody musí být z obsahu žaloby naprosto zřejmé. Stěžovatel tak omezil obsahovou argumentaci pouze na v žalobě uvedené námitky.

Krajský soud nepochybil, pokud k námitkám, jež zástupce stěžovatele přednesl až při jednání soudu dne 6. 10. 2004, nepřihlédl, neboť tyto byly vzneseny až po uplynutí lhůty stanovené v ustanovení § 71 odst. 2 s. ř. s. Krajský soud tedy nepochybil, pokud rozhodnutí žalovaného nepřežkoumal z hlediska námitek uplatněných stěžovatelem při ústním jednání. Krajský soud svým povinnostem stanoveným v § 75 s. ř. s. dostal a nelze proto souhlasit se stěžovatelem, když v kasační stížnosti tvrdil, že se krajský soud s žalobou řádně nevypořádal. Krajskému soudu nelze vyčítat, že se nevypořádal a dostatečně neodůvodnil závěry žalovaného o nenaplnění podmínek pro udělení azylu dle ustanovení § 13 a § 14 zákona o azylu a nezkoumal, zda Moldavsko splňuje definici bezpečné země původu, když tyto stěžovatel neučinil součástí žalobních důvodů.

Nejvyšší správní soud konstatuje, že rozsudek krajského soudu stěžovatelem namítanou nepřežkoumatelností ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. netrpí.

Pokud jde o námitky stěžovatele spočívající v nesprávném postupu žalovaného, který měl dle názoru stěžovatele porušit ustanovení § 3 odst. 4 a 32 odst. 2 správního řádu, dále námitku nedostatku formálních náležitostí rozhodnutí žalovaného, tyto nebyly v průběhu celého správního ani soudního řízení zmíněny a tvoří z tohoto pohledu novum ve smyslu § 109 odst. 4 s. ř. s. Nejvyšší správní soud ve smyslu výše citovaného ustanovení nepřihlížel při rozhodování ke skutečnostem, které stěžovatel uplatnil poté, kdy bylo vydáno napadené rozhodnutí.

Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že důvody uvedené v kasační stížnosti dle ust. § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s., nebyly prokázány, a proto podanou kasační stížnost podle ust. § 110 odst. 1 s. ř. s. jako nedůvodnou zamítl.

Protože stěžovatel neměl v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 s. ř. s.). Žalovanému Ministerstvu vnitra ČR, které bylo v řízení úspěšné, náklady řízení nevznikly, respektive je neúčtovalo, a proto rozhodl soud o nákladech řízení, jak výše uvedeno.

Žalobci ustanovil krajský soud pro řízení o kasační stížnosti zástupce advokáta podle ust. § 35 odst. 7 s. ř. s. Podle tohoto ustanovení v tomto případě odměnu za zastupování a hotové výdaje platí stát. Při určování výše odměny a náhrady hotových výdajů advokátovi vycházel Nejvyšší správní soud z vyhlášky č. 177/1996 Sb. Ustanovenému zástupci stěžovatele náleží odměna za 1 úkon /§ 11 odst. 1, písm. b) vyhl. č. 177/1996 Sb./ ve výši 1000 Kč /§ 9 odst. 3, písm. f) § 7 vyhl. č. 177/1996 Sb./ a 75 Kč režijního paušálu (§ 13 odst. 1, 3 vyhl. č. 177/1996 Sb.), zvýšená o DPH v sazbě 19% ve výši 204,30 Kč. Celkem mu náleží odměna ve výši 1279,30 Kč.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 11. listopadu 2005

JUDr. Ludmila Valentová
předsedkyně senátu